

ชื่อเรื่อง การศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

ผู้วิจัย เอี่ยมพร ต้นทนะเทวินทร์   **ปริญญา** ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

กรรมการที่ปรึกษา   อาจารย์สกล สรเสนา   ประธานกรรมการ
    อาจารย์อลงกต ภูมิสาคร   กรรมการ
    ดร.มานิตย์ อัญญาโพธิ์   กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้าน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 369 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรทาโร ยามาเน่ และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ t-test independent และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านการจัดทำคำอธิบาย หรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นใหม่

2. เปรียบเทียบระดับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ และขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ผลการวิจัย พบว่า

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน มากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยสรุปเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น ให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวางแผนให้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา ได้แก่ ปรับรายละเอียดของเนื้อหาให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ศึกษาความต้องการของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและสนใจในการเรียนรู้อย่างจริงจัง และปรับรายละเอียดของเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

3.3 ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อ ได้แก่ นำความรู้และประสบการณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน ให้ความสำคัญและยอมรับในความรู้ความสามารถของภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น และแสดงผลงานอย่างชัดเจน

3.4 ด้านการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ได้แก่ จัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่เหมาะสมและกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับ ติดตาม ประเมิน และสนับสนุนในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่

3.5 ด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชา หรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ ได้แก่
จัดทำคำอธิบายให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำคำอธิบาย
รายวิชาหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครอง ผู้เรียนและชุมชน
เกี่ยวกับการจัดทำคำอธิบายรายวิชา หรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่

Title: A Study of Using Local Wisdom in School-based Curriculum Development
in the Schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 1

Author: Eaumporn Tantanathewin **Degree:** M.Ed. (Educational Administration)

Advisors: Mr. Sakol Sornsena	Chairman
Mr. Alongkote Phumsaidorn	Committee
Dr. Manit Anyapho	Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2007

Abstract

The objectives of this research were to study and compare the levels of using local wisdom, as a whole and by aspect, in school-based curriculum development in the schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 1, and to study the suggestions in using local wisdom to increase the efficiency of learning and teaching organization. The sample consisted of 369 school administrators, teachers, and local wisdom holders. The sample size was determined by using the Taro Yamane's formula. The sample was obtained through multi-stage random sampling and simple random sampling. The instrument was a rating scale questionnaire with 0.97 reliability value. The analysis employed a computer program. The statistics used in the analysis included frequency, mean, standard deviation, and percentage. t-test (independent) analysis and one-way ANOVA were used to test the hypotheses.

The findings are as follows:

1. The level of using local wisdom, as a whole and by aspect, in school-based curriculum development was at the high level. Ranked from high to low according to the values of the mean, the aspects are in this order: the aspect of writing new course descriptions or new subjects, the aspect of adjusting learning-teaching activities or extra activities, the aspect of adjusting the details of the content,

the aspect of improvement and selection of learning-teaching media, and the aspect of making new media.

2. In the comparison of the levels of using the local wisdom, as a whole and by aspect, in school-based curriculum development, based on the status of the sample and the size of the school it was found that:

2.1 the school administrators, teachers and local wisdom holders had a difference in their opinions on the level of using local wisdom in school-based curriculum development with statistical significance at .05 level. That is, the level of using local wisdom seen by the teachers was higher than that seen by the administrators and the local wisdom holders;

2.2 the schools of different size did not make any difference in the level of using local wisdom, as a whole and by aspect, in school-based curriculum development.

3. Suggestions on using local wisdom to increase the efficiency of learning and teaching organization in the schools in each aspect are summarized and ranked from high to low as follows:

3.1 the aspect of adjusting learning-teaching activities or extra activities included: learning activity organization should be in congruence with the learners and the locality; attention should be paid to the learning-teaching activities of the local wisdom holders; and planning for continuous using of local wisdom in learning-teaching should be made;

3.2 the aspect of adjusting the details of the content included: the adjustment should be made in a way that the curriculum is more applicable; the needs of the learners should be studied; the learners should be motivated to realize and be more interested in learning seriously; and the content should be adjusted to be in congruence with the locality;

3.3 the aspect of improvement and selection of learning-teaching media included: the knowledge and experience of the local wisdom holders in learning-teaching should be used; the knowledge and ability of the local wisdom holders should be recognized and accepted; a roster of local wisdom holders should be made;

and the work of the local wisdom holders should be clearly shown;

3.4 the aspect of making new learning-teaching media included: budget should be allocated for making media; activities should be suitable and should motivate learners to use their knowledge in their daily life; school administrators should direct, follow, evaluate and support the making of new teaching-learning media;

3.5 the aspect of writing new course descriptions or new subjects included: the new course description should be made suitable for the learners; personnel should be encouraged to acquire knowledge about writing new course descriptions or new subjects; and parents, learners, and the community should be promoted to understand the new course descriptions or new subjects.